

Beslutad av: Kommunfullmäktige

Datum: 2022-05-16

Beslutsparagraf: Kf § 38/2022

Börjar gälla: 2022-05-16

Dokumentansvarig politisk instans: Kommunstyrelsen

Dokumentansvarig tjänsteperson: Kommundirektör

Följs upp: Vid behov

Diarienummer: Ks 2021/214

MÅLINRIKTAT DOKUMENT

STRATEGI

Strategi för medborgardialog i Tomelilla kommun

Tomelilla
kommun

Tomelilla kommuns styrdokument

Regeldokument

Regeldokument är dokument som talar om hur kommunen ska arbeta. Regeldokument kan också vara lokala föreskrifter om olika bestämmelser som kan påverka kommuninvånare eller företag.

REGLEMENTEN RIKTLINJER RUTINER

Målinriktade dokument

Målinriktade dokument visar vad kommunen vill uppnå, strävar efter eller har som mål.

VISION PROGRAM OCH STRATEGIER PLANER HANDLINGSPLANER

Innehållsförteckning

1. Varför medborgardialog?.....	4
2. Delaktighetstrappan	5
3. Förhållningssätt	6
4. Metod	6
5. Checklista.....	7

1. Varför medborgardialog?

En god medborgardialog skapar delaktighet och tillit mellan medborgarna och de valda företrädarna i kommunen. Medborgardialog behövs för att Tomelilla kommun ska få fler infallsvinklar och bättre underlag för de beslut som de förtroendevalda ska fatta.

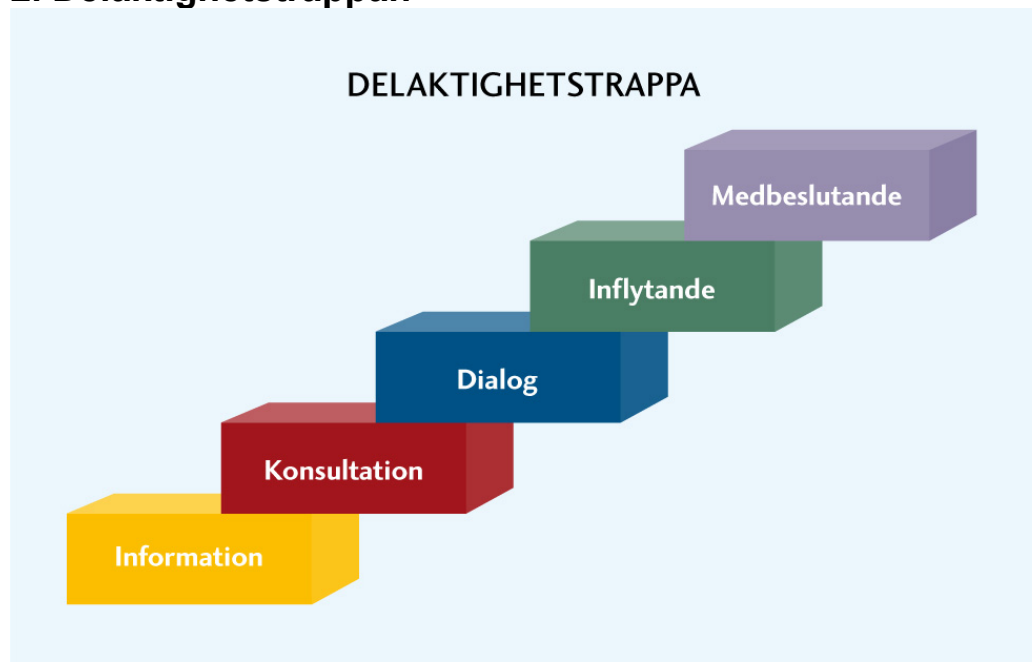
Vi är också övertygade att en kommun med en god medborgardialog är en mer attraktiv kommun, en kommun med högre trovärdighet och en kommun med större innovationskraft. Att ta till vara medborgarnas engagemang skapar utveckling i samhället. Medborgardialog skapar också bättre förankring av besluten och en känsla av sammanhang för medborgarna vilket är viktigt för att invånare ska trivas, utvecklas och vilja stanna i kommunen.

Denna strategi för medborgardialog är tänkt som ett stöd för nämnder och andra som möter medborgare i syfte att föra en organiserad dialog om frågor av vikt för medborgarna. Strategin är pedagogiskt upplagd med avsnitt om syfte, metod och förhållningssätt samt en avslutande checklista för planering, genomförande och omhändertagande av resultat.

Tomelilla kommun har redan idag i stora delar en god medborgardialog, men det finns ingen tydlig systematik. Strategin behövs för att systematisera arbetet. Samtidigt så är inte avsikten att denna strategi ska ändra på kommunens nuvarande rutiner för exempelvis klagomålshantering, krångelportalen eller det dagliga medinflytandesystemet som tjänstepersoner upprätthåller mellan exempelvis föräldrar och skola eller brukare och äldreomsorg. Strategin kompletterar redan befintliga former för samråd och medinflytande som finns i kommunen.

Det måste finnas ett tydligt syfte med varje dialog, både kommunen och medborgarna måste veta vad dialogen ska användas till. När medborgare bjuds in till dialog ska vi vara snarast övertydliga med vad vi bjuder in till. Det är också viktigt att i förväg tydliggöra rollerna för förtroendevalda och tjänstepersoner. Samtliga förtroendevalda som deltar representerar kommunen och inte sitt parti. Kommunen måste också internt ha bestämt sig för vad resultatet av medborgardialogen ska användas till innan den genomförs.

2. Delaktighetstrappan

Vid varje dialog måste kommunen, oavsett om det är tjänstepersoner, förtroendevalda eller mixat som deltar, bestämma sig för var på delaktighetstrappan man är. Vad vill vi med medborgardialogen?

Information: Vill vi informera medborgarna om något? Exempelvis om öppettider, vallokalers placering, tider då ansökan ska lämnas osv. Kan ske genom hemsidan, sociala medier, i direktutskick, via appar till vissa grupper såsom föräldrar och brukare, men kan också ske genom annonsering i tidning och ”på plats”.

Konsultation: Vill vi konsultera medborgarna i någon fråga? Vi inhämtar synpunkter i någon bestämd fråga, medborgarna får tycka till. Det kan exempelvis ske genom enkäter, fokusgrupper eller trygghetsvandringar. Gäller ofta en bestämd fråga där kommunen vill inhämta synpunkter före beslut. Det kan också handla om att ta emot och behandla synpunkter och klagomål.

Dialog: Vill vi låta medborgarna träffa kommunens förtroendevalda, tjänstepersoner och varandra för att utbyta åsikter kring en fråga i ett tidigt skede? Exempelvis om trygghet, framtidens skola, inför ett program som ska skrivas osv. Detta kan exempelvis ske genom allmänna inbjudningar till fysiska möten, till specifika aktuella ämnen eller digital chatt. Deltagarna utbyter tankar och resonerar om ett ämne snarare än att tycka till om ett förslag. Det är på detta steg i delaktighetstrappan Tomelilla kommuns medborgardialog i första hand sker.

Inflytande: Vill vi ge medborgarna eller en grupp av medborgare inflytande? Ett samarbete där medborgarna får identifiera behov, utveckla alternativ, välja lösningar samt aktiviteter planeras och genomförs tillsammans. Medborgarna deltar. Detta kan vara exempelvis utsedda representanter från näringsliv och föreningsliv, som vid utdelning av visionsmedel, eller ungdomsrådet.

Medbeslutande: Vill vi låta medborgarna eller en grupp av medborgarna ta över beslutsbefogenheter? Kan vara byalagen som får besluta om användning av

kommunal mark eller nyttjande av en pott kommunala medel såsom försköningsbidraget. Det kan även vara pensionsråd, föreningsråd, tillgänglighetsråd, ungdomsråd eller liknande som får besluta över hur medel ska satsas inom deras område.

3. Förhållningssätt

Vår inställning och förhållningssättet ska vara att människor vill och kan bidra med sina olika erfarenheter och kompetenser. Syftet är att ta vara på individens kompetens, kreativitet och vilja att vara med och påverka. Vi bjuder in medborgarna tidigt i processen, har ett öppet förhållningssätt och låter alla som vill komma till tals. Vi ska vara transparenta och det finns inga dolda agendor. Medborgardialog ska inte genomföras när beslut egentligen redan är taget. Vi lägger bort alla fördomar och förutfattande meningar.

Det är önskvärt med en mix av åsikter. Vi skapar en möjlighet för olika åsikter att mötas och mätas med varandra och vi bjuder medvetet in mixade grupper. Debatt ska undvikas och istället lyssnar vi på varandra oavsett att vi har skiljaktiga meningar. Allas åsikter är lika mycket värda.

Alla kan inte få precis som de önskar, men en möjlighet till delaktighet ger en större förståelse för de beslut som fattas.

4. Metod

Denna strategi för medborgardialog är första steget i en process. Strategin ger principerna för hur Tomelilla kommun ska arbeta med medborgardialog. Nästa steg är att skapa en organisation som ska arbeta strategiskt och systematiskt med medborgardialog samt stödja det praktiska arbetet.

Därefter inleds processen med själva medborgardialogerna. Inför varje medborgardialog bör vi börja med att ställa frågorna: Är frågan påverkansbar? Är vi påverkansbara? Är svaret nej på någon av dessa frågor så ska medborgardialog inte genomföras.

Ett nej kan bero på många olika omständigheter: Frågan kan vara lagstyrd och därför inte påverkansbar. Frågan kan vara starkt värderingsstyrd och därför är de förtroendevalda inte påverkansbara. Hela ärendet kan också vara så tidsstyrt att det inte finns utrymme för den medborgardialog som egentligen skulle vara bra att ha.

Är svaret ja på båda frågorna kan en medborgardialog genomföras och stegen i checklistan nedan kan följas.

Det är viktigt att komma ihåg att i varje medborgardialog krävs ekonomiska resurser, personella resurser och relevant kompetens! Det kan också vara så att det behövs flera olika sorters delaktighet i samma fråga, kanske först en dialog i ett tidigt skede och senare en konsultation för att välja mellan olika förslag.

5. Checklista

Beslut om dialog:

- Definiera frågans påverkbarhet
- Bestäm mål och syfte

Planering:

- Utarbeta frågeställningar som svarar mot mål
- Gör målgruppsanalys
- Bestäm deltagarnas grad av inflytande
- Välj metod
- Besluta och beräkna budget
- Utforma tidslinje med aktiviteter som ska genomföras
- Utse ansvariga för varje aktivitet: Tjänstepersoner, förtroendevalda eller båda.
- Upprätta kommunikationsplan
- Hitta form för dokumentation
- Utforma strategi för uppföljning och utvärdering

Genomförande:

- Sök upp och bjud in målgrupper
- Upprätta och stäm av checklista och dialogen
- Anpassa sammankomster utifrån deltagarnas förutsättningar och villkor
- Dokumentera och samla in material

Resultat:

- Sammanställ och analysera resultat
- Presentera analys i lämplig form (t.ex. rapporter, filmer)
- Återkoppla resultat till ansvariga handläggare och politiker, deltagare och övriga medborgare
- Utvärdera dialogen och identifiera lärdomar som kan utveckla det fortsatta arbetet